

RAADIO

ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HÄÄLEKANDJA

Nr. 128 (26)

1. juuli 1933

III aastakäik

Kas raadioaparaadid kallinevad?

Kaupmeeste seletust mööda muidugi kahtlemata. Nende poolt nimelt seletatakse: Inglise naela ja Eesti krooni eest tuleb nüüd, mil krooni väärtust alandatud, maksta kroonides umbes 50% rohkem, järelikult peab ka kõigi raadiotarvete ja vastuvõtjate hind vastaval määral, s. o. 50% võrra tõusma.

Kas on niisugused seletused aga põhjendatud? Kaugeltki mitte.

Kõigepealt tuleb pidada ju silmas, et 15-protsendiline valuutamaks, mis krooni väärtuse alandamisega nüüd ära jäetud, võtab kohe vastaval määral hindade kõrgendamise põhjust ära. Võiks juttu olla seega ainult veel 35-protsendilisest hindadetõusust. Kuid see oleks põhjendatud ainuüksi siis, kui raadiotarved ja vastuvõtuseaded siamaani oleksid sisse toodud ilma tollita, nii et ainukeseks müügihinna aluseks oleks olnud nende sisseostuhind. Kuid tõeliselt on raadiotarbed ja vastuvõtuaparaadid aga kõrge sisseveetolli all, mis valmisaparaatidel välja teeb tihtilugu üle poole nende sisseostuhinnast. Kuna välisvaluuta kallinemine mõju avaldab aga ainult sisseostuhinnale, mis kujundas seni harilikult ainult umbes veerandi nende müügihinna Eestis, siis see veerand ongi, millele välisvaluuta kallinemine võiks 35% võrra kõrgendavalt mõjuda.

Näiteks: vastuvõtuaparaatidelt, mis Eestis müügil 240 krooni eest, teeb välismaile maksetav sisseostuhind välja ainult umbes 60 krooni. Sellele tuleks valuutakallinemise tõttu nüüd 35%, s. o. 21 krooni juure. Järelikult oleks niisuguse aparaadi põhjendatud müügihind Eestis praegu mitte 360 krooni, nagu seletavad mõned kaupmehed, vaid ainult 261 krooni endise 240 asemel.

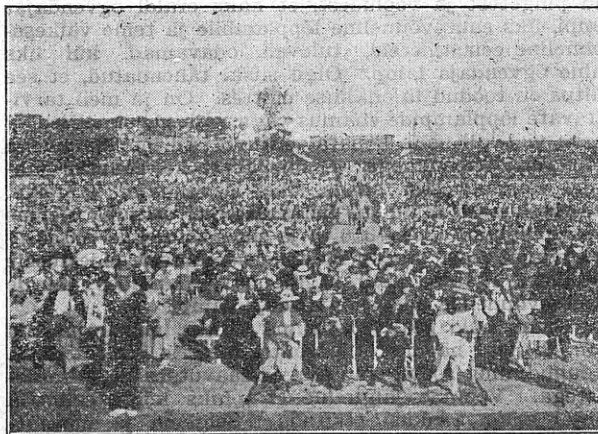
Pidagu seda silmas kõik, kes kavatsevad endale praegusel ajal valmis-raadiovastuvõtuseadet muretseda.

Mis puutub muudesse raadiotarvetesse ja üksikosasadesse, siis on neilt hinnatõus pisut suurem, kuna nende toll oli madalam kui valmis-

aparaatidelt. Kuid ka nende juures ei saa olla juttugi 50- ega 35-protsendilisest hinnatõusust, vaid see võiks olla kõige rohkem ainult paar-kümmend protsenti või $\frac{1}{5}$ nende senisest hinnast.

Oleks aga küll väga soovitav, et Vabariigi Valitsus sellegi hinnakõrgendamise põhjuse kõrvaldaks sisseveetollide alandamisega raadiotarvetelt ja üksikosadelt, sest see edendaks amatööride ja isehitajate tegevust ning hoiaks sellega ära valuuta väljavoolu välismaiste valmisaparaatide eest.

Läinud suve eeskujul ilmub „RAADIO“ tänase numbriga alates igakahenädalaga tagant, tuues korrakahe nädala saatekavad. Ühtlasi on ilmumispäevaks suvel reede asemel laupäev, mis tingitud välismaiste saatekavade kättesaamisest. Järgmine number ilmub seega laupäeval, 15. juulil.

Tänavuselt üldlalupeolt: Vaade laululava poolt laulupeoväljale esimesel peopäeval üldkontserdi ajal. Esireas Läti vabariigi president ja Eesti Riigivanem abikaasadega.

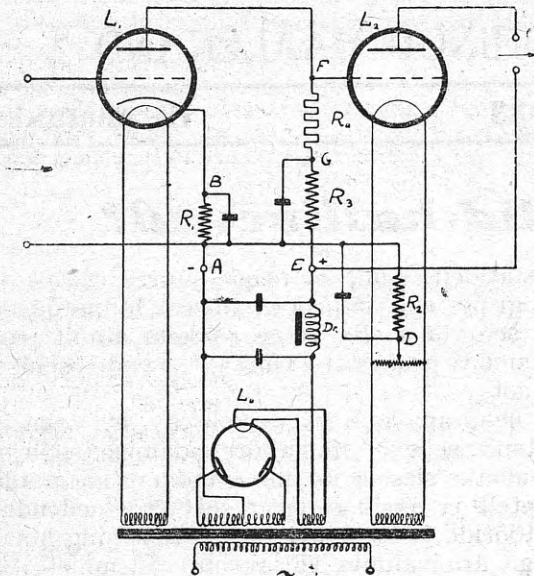
Puht-takistussidestus

Stud. ins. **A. Suits**

(Lõpp)

Oomilisi sidestusi

Üheks kasutatavaks oomiliseks sidestuseks on meie eelpool toodud põhimõtteline lülituskava (Joon. 3, „Raadio“ nr. 124). Tarvitades kõrgeoomilist (väikese omatarvitusega) potentsiomeetrit ja hoolikalt mahtuvustega šuntides, võime vabaneda kirjeldatud tagassidest. Eriti soovitatav see lülitus siiski pole.

Joonis 8.

Teist iseloomulikku oomilist sidestust näeme joonisel 7. Põhimõtteliselt pole selles lülituses midagi uut, erinevus seni toodud lülitustest seisab vaid selles, et lõpplambile on valitud eraldi anoodpinge õgvendaja lamp. (Mitte ära vahetada kahe õgvendaja lambiga võrkanoodiga, kus õgvendajad lambid lihtsalt järjestikku lülitatud kõrgema anoodpinge saavutamiseks. Põhjusti sarnaseks teguviisiks on mitmesuguseid ning nende kõigi lähtekohaks on meie rahatask. Esimeseks tähtsamaks põhjuseks on asjaolu, et suuremate lõpplambi anoodvoolude korral pole ühine õgvendaja lamp töös majanduslik. Teiseks võib juhtuda, olenevalt nõutud pingetest ja vooludest, et kaks eraldi õgvendajat lampi, üks suurevõimeline lõpplambile ja teine väikesevõimeline eelastmetele, tulevad odavamad, kui üks ühine õgvendaja lamp. Olgu siiski tähendatud, et see lülitus on toodud täielikkuse mõttes. On ju meil tarvitavate lõpplampide enamus väga väikesevõimelised — harva vist küll võib kohata vastuvõtjaid lõpplampidega üle 6 vati anoodkaoga —, mis pärast ka enamail juhtudel võimalik läbi saada ühe õgvendaja lambiga. Erandjuhul on muidugi, kui amatööril on juha olemas madalpingeline (300—350 v) ja suurevõimeline (60 mA) õgvendaja-lamp; siis on ülemineku oomilisele sidestusele käesoleva lülituse abil väga odav, hankides juurde väikesevõimelise odava õgvendaja lambi.

Enam huvi peaks pakkuma lülitus, mis kujutatud joon. 8. Seal näeme, et potentsiomeetrid on täielikult kadunud, ning soovitatavad pinged saavutatakse eeltakistustega. Voolude jälgimine ei tohiks kõige eeltoodu põhjal enam raskusi tekitada. Selgema ja ülevaatlikuma pildi saamiseks on soovitatav kumbki lambi vool isevärvi pliatsiga skeemi märkida. Pikka juttu ajamata olgu toodud lühike arvuline näide, mis asja kõige paremini selgitab. Olgu meil kasutada lambid samade andmetega, kui põhimõttelises lülituses eel-

mises kirjutises (vt. „Raadio“ nr. 124). Selgema pildi saamiseks teeme jälle lihtsustatud skeemi (joon. 9).

Siis saame pinged näpitsate vahel järgmiselt:

$$AB = 1,6 \text{ volti.}$$

$$FB = 200 \text{ volti.}$$

$$FA = FB + BA = 201,6 \text{ volti.}$$

Pinge FA võrra on nüüd L_2 võre positiivsem punkti A vastu. Punkti D vastu peab F olema 16 voldi võrra negatiivsem (L_2 võre-eelpinge).

Seega peab olema

$$DA = 16 = FA$$

$$DA = FA + 16 = 201,6 + 16 = 217,6 \text{ volti.}$$

Edasi saame:

$$ED = 250 \text{ volti.}$$

$$EA = ED + DA = 250 + 217,6 = 467,6 \text{ volti.}$$

$$GA = GF + FB + BA = 150 + 200 + 1,6 = 351,6 \text{ v.}$$

$$EG = EA - GA = 467,6 - 351,6 = 116 \text{ volti.}$$

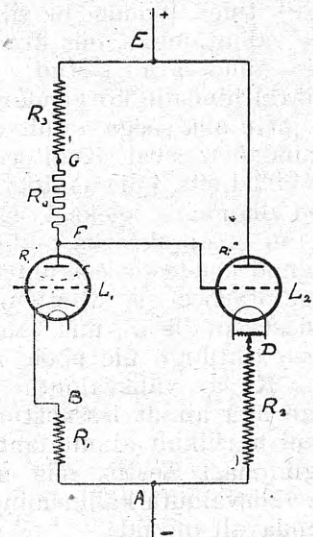
Takistused saame siis:

$$R_1 = \frac{BA}{i'} = \frac{1,6}{0,0005} = 3200 \text{ oomi.}$$

$$R_2 = \frac{DA}{i''} = \frac{217,6}{0,012} = 18200 \text{ oomi.}$$

$$R_3 = \frac{EG}{i'} = \frac{116}{0,0005} = 232000 \text{ oomi.}$$

Joonisest 9 selgub õige lihtsalt ka olukord siis, kui võimendaja tööle lülime. Kuna meil oli valitud eel-lambiks lamp kaudse küttega ja lõpplambiks — otse-

Joonis 9.

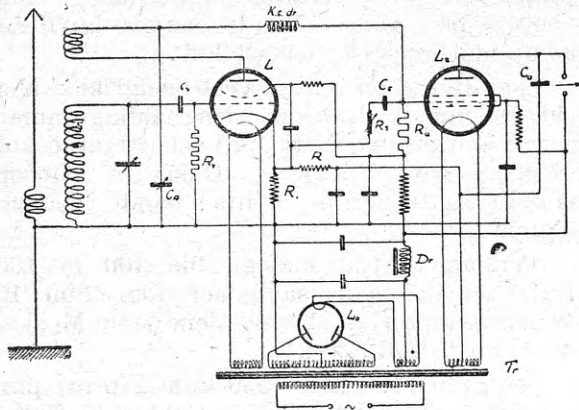
kohesega, siis, nagu teada, läheb enne aega, kui eel-lamp emiteerima hakkab. Skeemi (joon. 9) vasakus harus pole siis voolu olemas. Seega pinge

$$FA = EA$$

kuna takistustes R_3 ja R_4 ei teki ilma vooluta pingelangemist. L_2 võrel on nüüd täis anoodpinge, mida osaliselt kompenseerib pingelang takistuses R_2 . Seega võib L_2 anoodvool tõusta üle lubatava piiri ja suurematel lõpplampidel (alates 6 vatti anoodkaoga) rikuda lambi. Samasugune nähe esineb ka eelpooltoodud lülituses, siin aga oli tema selgitamine kõige ülevaatlikum. Praktikas on lõpplambi ülekoormamisest hoidumiseks väga mitmesuguseid meetode, tarvitades näiteks soojusreleesid, kaudse küttega lõpplampi või isegi kaudse küttega õgvendajat lampi. Samuti võib

ehitada võrkanoodi filtri nii suure takistusega, et lõpp-lambi vool üle teatud piiri minna ei saa.

Oomilist sidestust ringhäälingu vastuvõtuks rakedatuna kujutab põhimõtteline skeem joon. 10. Seda lülitusviisi tarvitab väga hea eduga üks Austria firma. Tähelepanu väärub seal reaktsiooni andmise viis (Snelli lülitus), samuti, et takistust R_1 , millega saavutatakse eellambi negatiivne võre-eelpinge, läbib ka lõpplambi anoodvool. Kardetud tagassidestusi seeläbi ei teki, nagu näitab praktika, mida tuleb arvatavasti kirjutada hoolsa šuntimise arvele suurte mahtuvuste kaudu.

Joonis 10.

Eellambina kasutatakse peaaugjalikult varivõrelampe. Teatavasti on leeb saavutatav, praktiline kõvendustegur takistuse R_a (lambi anoodahelas oleva takistuse) suurusel ja läheneb seda enam lambi teoreetilisele.

Poola raadiokavatsused. Poola ringhäälingu uus muusikajuht kavatses Poola ringhäälingu orkestri arvult ja kvalitatiivselt niivõrra välja arendada, et stuudiost saab läkitada ka sümfooniakontserte. Peale selle kavatses ta ette võtta programmi vahetust välismaaga, kusjuures esijoones tuleksid ülekan dmisele poola rahvuslikud ooperid ja esineksid Varssavi mikrofoni ees poola tuntuimad virtuoosid ja dirigendid.

Austria helllooja Türgi ringhäälingut reorganiseerimas. Hoovinõunik Josef Marx, tuntud Austria komponist ja Viini muusikakooli endine rektor, on

lisele kõvendustegurile, mida suuremaks teeme Ra lambi sisetakistusega võrreldes. Praktikas on siiski soovitatav valida Ra suurus lambi sisetakistusele võrd-sena. Sel juhul saavutame küll vaid umbes pool lambi teoreetiliselst kõvendustegurist, selle eest aga võime lampi veel hästi läbi koormata. Samuti pole siis tarvis ka liig kõrgeid anoodpingeid. Teiseks pole soovitatav valida eellambiks eriti suure kõvendusteguriga varivõrelampi. Häid tagajärgi annavad näiteks lambid kõvendusteguriga 300—400.

Võiks vast tekkida veel küsimus, milleks mitte harilikus takistusvõimendajas (mahtuvuslikult sidestatus) kasutada varivõrelampi ja samahästi saavutada suuri kõvendustegureid. Seda võib ka tehakse ka, kuid loomulikult hea ülekan de arvel. Samuti ei saa ka kõvendusteguriga üle teatud piiri minna, sest valides suurema anoodtakistuse, peame suurendama ka võretakistust, kujutab ju võretakistus põnimõtteliselt anoodtakistusele paralleelset takistust. Suure võretakistuse puhul aga muutub ajakonstandi tõttu võimendaja töö enam kui kahtlaseks.

KOKKUVÕTE.

Võimalusi oomilise sidestuse variantideks on veel mitmeid. Autor on siin esitanud tüüpilisemaid. Toodu põhjal võiks loota, et amatööridele, kes tähelepanelikult jälginud siin kirjeldatud, ei tohiks raskusi teki-tada ka mõne uue variandi iseseisev analüüs, samuti kriitika tema tarvitamiskõlvulise üle.

Toodud ridade ülesandeks oli kõigepealt kõrvaldada seda müstilist sfääri, millega meie amatöörid armastavad ümbritseda oomilist sidestust. Teiseks aga — ergutada meie amatööre moderniseerima omi madal-sagedusvõimendajaid, moderniseerima mitte moe enese pärast, vaid soovist parema vastuvõtu, eelkõige — loomulikuma ülekan de järele.

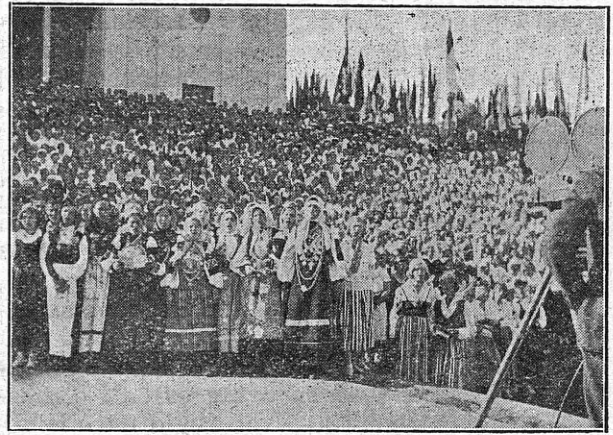
Türgi valitsuse kutsel reisinud Angoorasse, et seal Türgi muusika- ja ringhäälinguasjanduses euroopalises mõistes ette võtta põhjapanev reorganiseerimine. Marx jäävat Türgi mitmeks kuuks.

Mood raadios. Hilversumi raadiomoeettekanded leiavad üha suureneva poolehodu publikult. Ühel ajal loenguiga anti välja ka selgitav broshüür, mida müüdi hoobiga läbi 20 000 eksemplari.

Hallomeeste kool. Et töötä kunstnikele avada uus töövälgi, kutsutakse Frankfurdi ringhäälingus ellu kool „hallomeeste“ väljaõpetamiseks.

Tänavuselt üldlaulupeolt: Felix Moor ühes koorijuh-tide J. Simmi ja T. Vettikuga mikrofoni ees.

Tänavuselt üldlaulupeolt: Parempoolne nurgake laulu-lavast, kuulajate poolt vaadates, üldsegakoori laulu ajal.

Luzerni konverents lõppes

Tallinnale määrati laine 410,4 ja Tartule 222,5

Eesti ringhäälinguajaamale on Luzerni konverentsi poolt nüüd lõplikult määratud 410,4 m. pikkune saatelaine, seega senisest pikem umbes 112 meetri võrra, millest võib loota teatavat paremust saatejaama kuuldavuses. Eesti abisaatejaama jaoks, asugu see Tartus või kus tahes, on määratud laine 222,5 meetrit ja selle abisaatja võimsus võiks olla kuni 2 kW.

Kokkuleppe Luzerni lainejaotuseks on sõlmitud kahe aasta peale ja see peaks maksma hakkama ööl vastu 15. jaanuarit 1934, mis ajaks uutele saatelainetele üleminek kõigi saatejaamade poolt peab olema ette valmistatud.

Eesti esindaja on kokkuleppega ühinenud reservatsiooniga, et kui Kiievi suursaatja, mille võimsus 100 kW, Tallinnat segama peaks hakkama, siis jätab Eesti endale vabad käed. Nimelt, kuigi Eesti ja Kiievi saatejaamade vahel on tarviline saatesageduste vahe ($731 - 722 = 9$ kHz), siis Kiievi suure võimsuse pärast on ometigi karta, et võib ette tulla segamist. Selleks ongi Eesti kokkuleppega ühinenud ainult reservatsiooniga.

Eesti ringhäälingusaatelainele on mõeldud hiljemini töötama lasta veel Sevilla väikesaatejaam ($1\frac{1}{2}$ kW.), mille poolt aga vaevalt võib oodata segamist tema suure kauguse ja väikese võimsuse pärast.

Tallinnast teisel pool, samuti 9 kHz sagedusvahega, asub tugev München.

Postivalitsus kavatses Luzerni kokkuleppe Riigikogule ratifitseerimiseks esitada alles selle järele, kui tuleva aasta jaanuarikuu katsed on näidanud, et määratud uus saatelaine meile tõesti sobib.

Luzerni laine konverents lõppes, kirjutab „Radiowelt“, peale ühekuist kestvust nüüd, 19. juunil lõplikult. Ja, nagu nüüd selgunud, täielise eduga. Peale raskeid võitlusi võis sõlmida lepingu, mis ülekaalavas enamuses konverentsil esindatud 27 Euroopa riigist vastu võeti. Tulemuseks on uus laine kava, mis 1934. aastal astub jõusse.

Üheks eriliseks konverentsi eduks tuleb lugeda kokkulepet Venemaaga. Nõukogud on piirdunud neile Madriidis jäetud kaunis laiast sagedusvööst vaid mõninga vähese lainega, nii et Venemaa tulevikus ülejäänud Euroopa saatejaamu enam ei saa segada.

Euroop ääreriigid pidid leppima jagatud lainetega (ondes partagees). S. o. üks teisest väga kaugel asetsevad riigid uue laineplaani järgi peavad töötama ühedel ja samadel lainetel. Kuidas vastuvõtt kujuneb kohtades,

mis nende maade vahel lebavad, selle kohta ei saa esialgu veel midagi öelda.

Uus laine kava astub jõusse alles 1. juulil 1934. aastal. Seni on asjaosaliste maade vahel võimalik sõlmida omavahel veel uusi kokkuleppeid, kui sellega saavutatakse laineplaani partsiaalne paremus. Tavalised muudatused (lainevahetus jne.) võib sõlmida asjast huvitatud maade mõlempoolset nõusolekul.

Seal kõrval on tehtud veel teisigi kokkuleppeid ja nimelt Euroopa ringhäälinguajade energia piiramises. Õieti jõuti selles teatud kokkuleppeni juba Madriidis. Üksikute Euroopa jaamade saateenergia kohta pandi maksma järgmist:

Pikalainesaatjad lainega üle 100 m (300 kHz) tohivad omada saateenergiaks kuni 150 kW; erandi moodustab vaid Vene jaam Moskva, millele on jäetud 500 kW.

546 kuni 1100 kHz (550 kuni 270 m) piirides tuleb saateenergia piirata 100 kW-le. Erandi moodustavad Leipzig, Viin, Praha, Budapest ja kolm Prantsuse riigijaama: Pariis, Rennes ja Toulouse.

Jaamad 1100 kuni 1250 kHz (270 kuni 240 m) piirides tohivad omada saateenergiat kuni 60 kW.

Jaamad lainega 1250 kuni 1500 kHz (240 kuni 200 m) tohivad töötada vaid kuni 30-kW. energiaga.

Leping igatahes tahab erijuhtudel lubada pehmemdusi ulatuses, nagu asjaosalised valitsused energiaületmises kokku lepivad. — Erandeid moodustavad ka ühis- ja samad-lained. Jaamad rahvuslikel sama-laineil ei tohi ületada 5 kW, jaamad rahvusvahelistel ühis-laineil (sama-laine piirides) 2 kW ja lõppeks jaamad rahvusvahelistel ühis-laineil 0,2 kW.

Kaugenägemisesaadet ringhäälinguvallas on lubatud vaid siis, kui nad ei sega teisi laine-naabreid.

Soome tantjeemide tühi. Soomes valitseb juba kauemat aega äge konflikt võõrastemajade-töõnduse ja autorite-ühingu vahel, kes restoraatoreilt hakkas nõudma tantjeeme nende lokaalides valjuhääldajate kaudu edasiantvate ringhäälingu-kontsertide pealt. Peale pikki protsesse otsustas viimaks kohus, et võõrastemajapidajale ei saa vaadata samaselt erakuulajale, kuigi nad maksavad oma normaalse kuuldemaksu, kuna nad raadioläkitusi ei kuula oma eralõbuks, vaid kasutavad neid äri otstarbel — nimelt et oma lokaalidele anda suurem külgetõmbe jõud. Võõrastemajade-töõndus on seega kohustatud tantjeeme maksma.

Kaugenägemise uusi katsetusi. Pärast seda, kui mõni kuu kaugenägemise — televisiooni — katsetusi sooritati 7,5 m ultralühilaineil, on nüüd inglise raadioühing neid eksperimente hakanud jätkama 3 m lainepikkusel.

21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 ins. F. Olbrei raadiovestlus
21.50 kontsert heliplaatidelt

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 Ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmateade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

9.30 hommikpalve ★ 13.00—15.00 aeg, kella-
mäng, kontsert ★ 16.00—18.00 ringh.
knts. ★ 18.00—18.30 heliplaate ★ 21.00—
22.00 slaavi ooperimus. ★ 22.00—22.50
laule oopereist ★ 22.50—23.05 saksofoni
soolosisid ★ 23.20—23.35 lõbusaid jazzlaule
★ 23.35—24.00 kammermuusikat

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

17.50 heliplaate
20.03—20.35 koorilaule
21.25—24.00 Chopini klaveripalu ja lõpuks
tantsumuusikat

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05 heliplaate
13.35—13.55 jazzmuusikat
15.55, 16.15, 16.35, 16.50 heliplaate
17.00—18.00 rahvakontsert
18.15—19.15 vokaalsolistide kontsert
19.35—20.20 klaverikontsert
21.00 St. Moniuszko ooperid „Floteur“
ja „Verbum Nobile“
23.15—23.25 heliplaate
23.40 tantsumuusikat

Heilsberg 276,5/75 Königsberg 217,0/5

7.20—9.00 varane kontsert
9.35—10.00 võimlemist
12.30—14.00 lossikontsert
14.05—15.30 heliplaate
16.30 mõistatusi lastele
17.00 politseiork. kontsert
19.25 vana Danzigi käsitööst
20.00 rahvustund. Peter Hageni kuulde-
mäng töölistele
21.05 kirev muusikatund

Praha 488,6 / 120

11.10 heliplaate
12.00—12.55 muusikat
13.05 heliplaate
13.30—14.30 lõunakontsert
14.40 heliplaate
15.50—16.55 kontsert
18.45 heliplaate
19.00 saksa saade
20.00 kellamäng
20.25 slovakkia rahvalaule
20.40 mandol. ork. kontsert
22.00—23.00 kontsert

Bukarest 394,2 / 16

13.00 teateid ja heliplaate ★ 13.40 ajaviite-
temuus. ★ 18.00 ja 19.15 kontsert ★ 20.20
instrument.-muusikat ★ 21.00 Haydni kla-
verikvintett ★ 21.20 klaverikontsert ★
22.00 muus. ülekanne restoranist

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Teisip. 11. juulil

Tallinn 298,8 / 20

14.30 heliplaate
15.15 välismaisi päevauudiseid
15.30 ajanäitaja-õendus

19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 kontsert heliplaatidelt
21.00 ülekanne Tartust
21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 rkl. Al-er Oinas: Reisimuljeid täna-
päeva Itaaliast
21.50 esperantokeelne nädalakroonika
22.00 kontsert heliplaatidelt

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 Ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmateade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

13.00—15.00 keelpillide knts. ★ 16.10—
16.30 muusikat ★ 16.30—18.00 ork. kont-
sert ★ 21.00—22.00 ülekanne „Tivolist“ ★
23.45—24.00 norra ballaade ★ 24.00—1.00
ülekanne „Tivolist“

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

18.00—19.00 kontsert
20.05 kontsert. Kavas: Weber, Bizet, Sme-
tana jt.
22.00 ilmateade, solist. kontsert

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05 heliplaate
13.35, 15.55, 16.15, 16.35 ja 16.50 heliplaate
17.00—18.00 rahvakontsert
18.15—19.15 solistidekontsert
19.35—20.20 ajaviitemuusikat
21.00 sümf-kontsert. Kavas: Weber, Ro-
zycki, Frenkel, Higgs jt.
23.00—23.25 tantsumuusikat
23.40 tantsumuusikat

Heilsberg 276,5/75 Königsberg 217,0/5

7.20—9.00 hommikkontsert
9.35—9.55 võimlemist naistele
12.15 põllumajandust
12.30—14.00 lõunakontsert. Kavas: Haydn,
Verdi, Dvorak, Suppe jt.
14.05—15.30 heliplaate
16.30 lastetund
17.30 kuurkontsert
19.00 kõne Austraaliast
19.25 töötund
20.00 rahvustund „Linn läänes“
21.00 alamsaksa muusikaõhtu
22.15 kontsert. Kavas: Bachi ja Händeli
helitööd

Praha 488,6 / 120

11.10 ja 12.00—12.55 heliplaate
13.10 heliplaate
13.30—14.30 lõunakontsert
14.40—15.00 heliplaate
15.50 raadio šrammelkontsert
18.45 heliplaate
19.30 viiulisoolosisid
20.00 kellamäng
20.40 harfi soolosisid
21.00—23.00 tšehhi nuumori ja ülekanne
ooperist
23.15—24.00 tantsumuusikat

Bukarest 394,2 / 16

13.00 sümf.-kontsert ★ 13.40 ajaviite- ja
rumeenia muus. ★ 18.00 ja 19.15 ajaviite-
muusikat ★ 20.20 instrument.-muusikat ★
21.00 ringh. knts. ★ 21.40 baritonisoolo-
sid ★ 22.00 ork.-kontsert

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Keskn. 12. juulil

Tallinn 298,8 / 20

14.30 heliplaate
15.15 välismaisi päevauudiseid
15.30 ajanäitaja-õendus
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 kontsert heliplaatidelt
21.00 ülekanne Tartust
21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 põllumajanduslikke teateid
21.35 kontsert heliplaatidelt
22.00 vana tantsumuusikat heliplaatidelt

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 Ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmateade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

9.30 hommikpalve ★ 13.00—15.00 aeg, kel-
lamäng, kontsert ★ 16.00—16.30 heliplaate
★ 16.30—18.30 kontsert ★ 21.00—21.45 E.
Griegi helitööd ★ 22.15—22.35 klaverisoolo-
sisid ★ 22.35—23.00 norra koorilaule ★
23.15—24.00 inglise ja ameerika muusikat
★ 24.00—1.30 moods. tantsumuusikat

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

18.00—19.00 salong- ja tantsumuusikat
19.30—20.00 kontsert
20.30—22.30 orkestrikontsert. Lõpuks aja-
viitemuusikat

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05—13.25 heliplaate
13.35, 15.55, 16.15, 16.35, 17.00 heliplaate
17.30—18.00 soololaule
18.15—19.15 rahvakontsert
20.05—20.20 heliplaate
21.00 melodeklamatsioon
21.20—21.50 „Jurand“ koorilaule
22.10 klaverikontsert
23.20—23.35 heliplaate
23.40 tantsumuusikat

Heilsberg 276,5/75 Königsberg 217,0/5

7.20—9.00 varane kontsert
9.35—10.00 võimlemist
10.05 kooliraadio
12.30—14.00 lõunakontsert
14.05—15.30 heliplaate
16.25 praktilisi näpunäiteid naistele
16.30 lastetund
17.00 Kuidas peavad vanemad laste mu-
redest võtma osa? Kõne
17.30 pärastl.-kontsert
19.00 raamatuid
19.25 C. Bernikeri „Tannhäuseri laulud“
20.00—21.00 rahvustund, ork.-kontsert
22.20 õhtukontsert. Kavas: Bach, Gretry
22.40 lõbus eeskava. Lõpuks kuni 1.00 öö-
kontsert

Praha 488,6 / 120

12.00 heliplaate
12.05—12.55 muusikat
13.05—13.25 heliplaate
13.30—14.30 heliplaate
14.40 heliplaate
15.50 pärastl.-kontsert
18.45 heliplaate
19.15 heliplaate
20.00 kellamäng
20.25 klarneti soolosisid
21.05—22.00 kaitseväge ork. kontsert
22.00 egiptuse muusikat
22.30 ringh. kvarteti kontsert. Kavas:
Borodine

Bukarest 394,2 / 16

13.00 kammermuusikat ★ 13.40 ajaviitemuus. ★ 18.00 ja 19.15 ringh. ork. konts. ★ 20.20 rumeenia muusikat ★ 21.00 klaverisoolosid ★ 21.30 tsellosooloid ★ 22.00 flöödisoolosid ★ 22.30 kontserdi üleik.

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Neljap. 13. juulil

Tallinn 298,8 / 20

14.30 heliplaate
15.15 välismaisi päevauudiseid
15.30 ajanäitaja-õendus
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 kontsert heliplaatidelt
21.00 ülekanne Tartust
21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 Edgar Klumberg: Saatesõna eelolevatele pesapalli esivõistlustele
21.50 kontsert heliplaatidelt

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmataade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

9.30 hommikpalve ★ 13.00 aeg, kellamäng, kontsert ★ 16.30—18.30 kontsert ★ 21.00—21.50 taani rahvamuusikat ★ 22.20—22.40 soololaule ★ 23.05—24.15 sümf. konts. Kavas: Carl Nielsen ja Rud. Langgaard

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

18.00 mandol.-kontsert
19.30—20.00 solist. kontsert
20.30 sümfoniakontsert. Kavas: Brahms, Wagner
22.30—23.30 tantsumuusikat

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05—13.25 heliplaate
13.35, 15.55, 16.15, 16.35 ja 16.50 heliplaate
17.30—18.00 rahvakontsert
18.15—19.15 kontserdi järg
19.35 kammermuusikat. Kavas: Beethoven, Brahms, Bartok-Szigeti
21.00 kontsert. Kavas: St. Moniuszko, Leoncavallo, Armandola, Napravnik, Brahms jt.
23.00—23.25 tantsumuusikat
23.40 tantsumuusikat

Heilsberg 276,5/75 Königsberg 217,0/5

7.20—9.00 varane kontsert
9.35—10.00 võimlemist naistele
12.30—13.00 heliplaate
13.00—14.00 lõunakontsert
14.05—15.30 heliplaate
16.10—16.35 tund noorsoole
17.00 pärastl.-kontsert
18.25 raamatuid
18.35 kodumuusikat. Kavas: Händel, Dittersdorf, Brahms jt.
19.25 kõne aianudusest
20.00 rahvustund. E. Th. A. Hoffmanni „Kuldne pott“
21.05 õhtukontsert. Kavas: Wagner, Lortzing, Brahms jt.
22.45 Stefan Georgi 65. sünnipäev

Praha 488,6 / 120

11.10 heliplaate

12.00—12.55 muusikat
13.05 heliplaate
13.30—14.30 tantsumuusikat
14.40—15.00 heliplaate
15.50—16.55 pärastl.-kontsert
18.25 muusikat lastele
18.45 heliplaate
19.10 heliplaate
20.00 kellamäng
20.10—20.35 rahvakontsert
22.00—23.00 radio-film
23.15—24.00 ork. kontsert

Bukarest 394,2 / 16

13.00 börsiteateid ★ 13.40 ajaviitemuusikat ★ 17.30 lastetund ★ 18.00 ja 19.15 ork.-kontsert ★ 20.40 operi üleik. helipl.

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Reedel 14. juulil

Tallinn 298,8 / 20

14.30 heliplaate
15.15 välismaisi päevauudiseid
15.30 ajanäitaja-õendus
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 kontsert heliplaatidelt
21.00 ülekanne Tartust
21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 „Päevalehe“ toimetaja E. Jalak: Nädala välispoliitiline ringvaade
21.50 kontserdi järg

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmataade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

9.30 hommikpalve ★ 13.00 aeg, kellamäng, kontsert ★ 16.00—18.00 kontsert ★ 21.00—21.50 Joh. Straussi helitöid ★ 21.50—22.10 kuuldemäng ★ 22.10—22.35 Chopini klaverisonaate ★ 23.00—23.45 ringh. konts. ★ 23.45—1.30 moods. tantsumuusikat

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

18.00—19.00 ajaviitekontsert
20.05 operetimuusikat
22.00 ilmataade, heliplaate

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.00—13.25 heliplaate
13.35, 15.55, 16.15, 16.35 ja 16.50 heliplaate
17.00 sümfoniakontsert
18.15—19.15 solistidekontsert
19.35 ajaviitemuusikat
21.00 kontsert. Kavas: Ravel, Berlioz
23.00—23.25 tantsumuusikat
23.40 tantsumuusikat

Heilsberg 276,5/75 Königsberg 217,0/5

7.20—9.00 varane kontsert
9.35—10.00 võimlemist naistele
12.30—14.00 lõunakontsert
14.05—15.30 ajaviitekontsert
16.30 lastetund
17.00 naistetund
17.30 ajaviitekontsert
18.45 kõne: Maaõil
19.25 S. Karg-Elesti helitööd, üleik. kirik.
20.00 rahvustund

21.05 Fr. Kalbfussi raadiomäng „Pudeli-post“. J. Hannemanni muusika
22.25 äratuslaule ja serenaade

Praha 488,6 / 120

12.00—12.55 heliplaate
13.10 heliplaate
13.30—14.30 lõunakontsert
14.40 heliplaate
15.50—16.55 pärastl.-kontsert
18.45 heliplaate
19.15 heliplaate
20.00 kellamäng
20.25 prantsuse laule
21.00 tantsumuusikat
21.30—23.00 kuuldemäng

Bukarest 394,2 / 16

13.00 ork.-muusikat ★ 13.40 ajaviitemuus. ★ 18.00 ja 19.15 tantsumuusikat ★ 20.00 ajaviitemuusikat ★ 21.15 sümf.-kontsert. Kavas: Berlioz, Saint-Saens ★ 22.00 baritonisoolosid ★ 22.20 sümf.-kontsert

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Laup. 15. juulil

Tallinn 298,8 / 20

14.30 heliplaate
15.15 välismaisi päevauudiseid
15.30 ajanäitaja-õendus
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 kontsert heliplaatidelt
21.00 ülekanne Tartust
21.05 kodumaisi päevauudiseid
21.20 vana tantsumuusikat heliplaatidelt
22.00 moodsat tantsumuusikat „Estonia“ suviaiast. (Kurt Strobel ja tema ork.)

Tartu 505,5 / 0,5

14.30 ülekanne Tallinnast
19.50 reklaami ja heliplaate
20.00 ülekanne Tallinnast
21.00 ilmataade ja ajanäitaja-õendus
21.05 ülekanne Tallinnast

Kallundborg 1153 / 7,5

13.00—14.00 aeg, kellamäng, kontsert ★ 16.00—18.00 sümf. jazzkontsert ★ 18.00—18.30 heliplaate ★ 21.30—1.00 raadioball vanemale generatsioonile

Riia 525 / 15 Madona 451 / 20

18.00—19.00 tenorisoolosid
19.30 pop. muusikat
20.30 kontsert. Kavas: Brahms, Mehlich, Paganini, Grainer jt.
22.30—24.00 ilmataade, tantsumuusikat

Varssav 1411,8/158 Katovice 408,7/12

12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.00—13.25 heliplaate
13.35, 15.55, 16.15, 16.35 heliplaate
17.30 kammermuusikat
18.15 soprani- ja viiulisoolosid
19.35 rahvakontsert
20.00 vokaalkontsert, helipl.
21.00—22.25 ajaviitemuusikat
22.30 Chopini helit. kontsert
23.00—23.25 tantsumuusikat
23.40 tantsumuusikat

7.20—9.00 varane kontsert
 9.35—9.50 võimlemist naistele
 10.05 kooliraadio
 12.30—14.00 lõunakontsert
 14.05—15.30 heliplaate
 16.25 lõbus õppetund
 17.00—18.50 pärastl.-kontsert. Kavas: Weber, Gluck, Massenet jt.
 20.00 rahvustund. Muusikat Alb. Lortzingi koom. oop. „Ooperiproov“
 21.05 muus. unustatud operetest
 22.40 huumorit saksa kirjandusest
 23.00 teateid. Kuni 1.30 ajaviite- ja tantsumuusikat

11.10 tšehni ranvalaule
 11.40 heliplaate
 12.15—12.55 muusikat
 13.05 heliplaate
 13.30—14.30 lõunakontsert
 14.40 heliplaate
 15.50—17.50 salongorkestri konts.
 18.45 heliplaate
 20.00 kellamäng
 20.10 jaava tantse
 20.25 slovakkia pulmalaulu
 21.05 kontsert
 21.50—23.00 sega eeskava
 23.15—0.30 ork. kontsert

13.00 heliplaate ★ 13.40 ajaviitemuus. ★
 18.00 ja 19.15 ajaviite- ja rumeenia muusikat ★ 20.20 heliplaate ★ 21.00 soololaule ★ 21.30 üleik. teatrist ★ 22.00 rumeenia muusikat

Leningrad 876,1 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

Moskva Komintern 1000 / 100

Vaata pühapäev, 2. juuli

30 aastat Telefunkeni

Traadita telegraafi ja telefoni ajalugu on ühtlasi ka Telefunkeni ajalugu. 30 a. uurimuste piirikiivid ja äriiline tasakaalukus tagavad sellele firmale rahvusvahelise tunnustuse.

1903. a. 27 mail asutati Saksamaal ühing „Telefunken“.

1904. a. Juba samal, esimesel katseaastal andsid Telefunkeni väljajaamad Vene-Jaapani sõjas ja Hereromässu mahasurumisel Aafrikas oma otstarbekusest küllalt tunnustust.

1906. a. pandi alus Saksa kuuldetehnikale Nauenis, sealse suurjaama asutamiseks. Esimesed kõnekatted kitsamale ringkonnale sooritati hästi.

1907. a. toob uue ajajärku traadita telegraafeerimisse kõlava kustuvuslaine tarvituselevõtmise näol.

1908. a. sündis tagajärjekas muudatus Marconi monopolis: kaubalaevade varustamine telegraafi- ja raadiotelegraafiseadeldiste üleandmine kümnele Saksa reisiaurikule.

1909. a. antakse Telefunkeni kaastöölisele professor Braunile Nobeli auhind. Naueni saatejaam varustatakse 30 kW antennivõimsusega ja omab 4600 km väljakauguse.

1910. a. Et Saksa kaubalaevade varustamine telegraafi seadeldisteg levis võrdlemisi laialdaselt, asutatakse Saksa traadita telegraafi ühing. Nauenist 500 km kaugusel olevalt aurikult võib vabalt telegrafiteatide vahetada.

1911. a. pandakse alus Telefunkeni Ameerika suursaatejaamale Sayville'is. — Hispaania, Marokko, Peru, Mexiko ja Madalmaade India said Telefunkenilt terve raadiojaamade võrgu. — Kamina Togos luuakse Saksa asumaade raadiovõrk. Naueni antennivõimsus tõstetakse 100 kW-le. Zeppelin-õhulaevade Z II ehitatakse esimene õhulaeva raadiojaam.

1912. a. saab Naueni kõrgesagedussaatjat 5200 km kaugusel asuvas Togos vastu võtta. Kamina suursaatejaama ehitamisega võimaldub sädeühendus lõunamere asumaadega. Samal ajal õnnestub otseühendus luua läbi Austraalia 4000 km kauguselt. — Samal aastal algavad katsetamised lennukite saatjatega ja vastuvõtjatega.

1913. a. pikendatakse antennitornid Nauenis juba 260 m kõrguseks. Kõrgesagedussaatjatega õnnestub saavutada segamatut telefonitühendust üle 600 km juba 11 kW antennivõimsusega. — Jaapanile ehitatakse Fuhabashis 100 kW saatejaam. — Võetakse tarvitusele Lõuna-Ameerika raadiojaamade ahelik: Para-Manaos-Santarem-Iquitos-Lima-Callao üle 3300 km. Saksamaal algab katoodlampide arenemine.

1914. a. võetakse Nauenis tarvitusele 200-kW kõrgesagedusmasin. Saksa kaabli hävitamise järele maailmasõjas võtab Nauen oma peale kogu kaubandusliku raadioühenduse Saksamaa ja Põhja-Ameerika vahel. Nauen-Togo, Togo-Lõunalääne-Aafrika, Nauen-Windhuk moodustavad Saksa asumaade ühenduse kodumaaga.

1915. a. varustatakse Ameerika suursaatejaam

Sayville 200-kW kõrgesagedusmasinaga. Esimesed lampaatjad tõendavad oma tarvilikkust.

1916. a. algab Königswusterhausenis, Osmanias (Türgis) ja Poolas sõjaväeliste väljajaamade ehitamine.

1917. a. Ameerika sõjast osavõtmise tõttu läheb Põhja-Ameerika saatejaam Sayville Saksale kaotsi. Nauen kõrgendab oma antennivõimsuse 400 kW-ni. Jaaval (11.000 km), Buenos-Airesis (12.000 km) ja Pekingis (11.000 km) ehitatakse vastuvõttestaadad erilisel Naueni vastuvõtuks. Esimesed viljakad katsed juhitavate lainetega langevad samale aastale.

1918. a. on maailm Nauenile juba kitsaks jäänud: Uus-Meremaa suudab Nauenit vastu võtta 18.000 km kauguselt! Ehitatakse kõrgesagedusjaamad Oslosse ja Saksa-Altenburgi Viini juures.

1919. a. võetakse Naueni ja Põhja-Ameerika vaheline ühendus jälle tarvitusele. — Kootvijkis (Hollandi) ja Malabaris (Jaaval) ehitatakse suursaatejaamad Telefunkeni korraldusel.

1920. a. valmib uus saatejaamahoone Nauenis. Lampaatjad omavad juba 10-kW telegraafi-antennivõimsuse. Traadita telefoni ühenduseulatus kasvab juba 1000 km-ni.

1921. a. kindlustab firma Telefunken Saksale rohkemvõimsused uued patendid traadita telegraafi ja telefoni alal patentide vahetuse läbi Marconiga, Societe Francaise Radioelectrique'iga ja Radio Corporation of America'ga, tuues seega Saksamaa kasutusse tehnilised ühiskogemused üle maailma.

1922. a. kuulatakse esimesi kõnekatted Nöuenist Basrani — Pärsia lahes — 3500 km. kauguselt. — Saksa kaubalaevastik saab esimesed lampaatjad.

1923. a. omandab Prantsusmaa Saksa põhipaneva tähtsusega patendid v. Meissnerilt ja v. Bronkilt Prantsuse tööstusele. — Võetakse tarvitusele Telefunkeni peilija kui väga vajaline abinõu laevasõidus. — Telefunken saab tellimise suurjaama ehitamiseks Prado del Rey's (Hispaanias) ja Torre Nova's (Itaalias).

1924. a. avab Telefunkeni poolt ehitatud suurjaam Montegrande (Lõuna-Ameerikas) ühenduse Euroopaga ja Põhja-Ameerikaga. — Telefunken võtab Nauenis lühilained esmakordselt praktilisele tarvitusele. — Esimesed 1 kW. võimsusega ringhäälingusaatejaamad antakse juba aasta alul tööle hakkamiseks üle. — Tagajärjekal Ameerika sõidul zeppelin-õhulaeval Z. R. 3. on kaasas Telefunken-lampaatjaid ja Telefunken-peilijaid.

1925. a. tõstetakse suursaatejaamade võimsust igas maailmajaos. — Telefunken teeb esimesi katsetusi pilditelegraafiga. — Venemaa, Hispaania ja Norra saavad seadeldised kõrgesagedustelefonile madalpinge juhtmetest.

1926. a. avatakse üldine traadita telegraafiühendus Saksa-Jaapani vahel. — Täiendusena pikalainevõrgule võetakse tarvitusele lühilaineühendus Naueni ja Buenos Airesi, Rio de Janeiro, Jaava ja Põhja-Ameerika vahel. — Saksa õhuhansa varustab oma lennukid

Telefunken-saatjatega. — Saksa rannale ehitatakse udusignaali-raadiosaatjate võrk. — Saksa riigiraudtee seab sisse traadita telefoni. — 7 kW. Viini ringhäälingusaatja ja 22 kW. Langenbergi saatja antakse üle tööle hakkamiseks. — Moodsais saatjais leiavad tarvitamist esimesed veegajahendatavad saatelambid.

1927. a. avatakse Nõueni ja Manila vahele esimene äriiline lühilaineliin. Lühilaineline telefonihendus Berliini ja Buenos Airesi, Rio de Janeiro ja Mexiko vahel on selle aasta eriline saavutus. — Algavad esimesed katsed lühilainete juhtimiseks läbi kiirteheitja-antenni. — Saksa, Ungari ja Soome annavad tellimise raadiosuursaatete jaamade peale; Saksa suursaatja Königschwesterhausenis antakse tööle hakkamiseks üle. — Kõik suured laevad Saksa kaubalaevastikus omandavad Telefunken-peilijad.

1928. a. Telefunkeni 25. a. juubelil kuulavad 500 isikut üheaegselt Krollis, peosaalis, telefonikõnet Berliin-Buenos Airesi vahel. Vähe aega hiljem võetakse nimetatud liin üldisele tarvitusele. — Oslo võtab tarvitusele 60 kW. võimsusega raadiojaama. — Zepelin-õhulaev L. Z. 127 varustatakse raadio- ja navigatsiooniseadeldistega.

1929. a. suursaatjaam Nagoya avati 600 kW. üldise telegrammiühenduse Jaapani ja Saksa vahel. — 20 kW. lühilainesaatjaam Bangkok Siiamis avatakse avalikuks ühenduseks. — Aset leiavad kõnekatsed Berliini ja Bangkoki ja Berliin-Sidney (Austraalia) vahel. — Telefunkeni uurimuste laboratooriumis võetakse infrapunased kiired katseabinõuna tarvitusele.

1930. a. omandab suursaatjaam Nauen ühes mitmete 20 kW. lühilainesaatjatega ja lühilainesuurtan-

tennidega täieliselt uue välimuse. — Podebradis, Praha läheduses, ja Šanghais võetakse tarvitusele Telefunken-lühilainesaatjad. — Jaava ja Buenos Airesi vahel üle Berliini — vahetalituskohana — kõneldakse traadita 2300 km. kaugusel. — Ungari politseiraadiovõrk ehitatakse Telefunkeni poolt valmis. — Saksa kiiraurikud „Bremen“ ja „Europa“ omandavad varustusena kiirtelegraafi pika- ja lühilainel.

1931. a. peavastuvõtukoht Beelitz varustatakse juhtantennidega ja lühilainesuurvastuvõtjatega. — Raadiopeaspaik Norddeich omandab telefoniühenduseks merelolevate laevadega kaks 20 kW. lühilainesaatjat. — Maracay's (Venezuela) ja Skalenbaeris (Taani) ehitatakse Telefunkeni poolt kummaski 20 kW. lühilainesaatja juhtantenniga. — Berliin-Buenos Airesi vahel üheaegselt telegraferitakse ja telefoneeritakse. — 150 kW. Viini raadiosuursaatja ehitamiseks antakse Telefunkenile tellimine. — Telefunken võtab firmadelt AEG ja Siemens-Haelske A.-G.-lt nende kogu elektriakustilise tööala üle.

1932. a. valmistatakse Telefunkeni laboratooriumes esimesed 150 ja 300 kW. võimsusega veegajahutatavad saatelambid. — Berliini raadionäituse avamisega ühelajal võetakse tarvitusele suurevõimsuline ultralühilainesaatja. — Sise- kui ka välismaal ulatub tarvitatavate Telefunken-peilijate arv laevasõidus kaugelt üle 1200.

1933. a. laiendab firma oma tegevuse heliplaatide ja helifilmi alale. — Ehitatakse maailma suurim valjuhääldaja 1½ milj. inimesele Berliinis, Tempelhofi väljal. — Telefunkeni suursaatja Bisambergis Viini lähedal omab esimese saatjana uued 300 kW. suurevõimsuslised lambid.

Lugejate nurk

Ühe raadiokuulaja katsete huvitavaid tulemusi.

Raadio alal katseid tehes leidsin huvitavaid asju. Ma tahtsin leida vastust küsimisele, kas on alati tingimata tarviline detektorvastuvõtjaga kuulamiseks hea, kõrge vasktraadist antenn, mis hästi maast eraldatud, ja hea maahendustus ning lage maastik. Katsed näitasid, et see alati tarviline ei ole. Mul läks korda „Raadiolehes“ nr. 4, lk. 4 1929. a. avaldatud raadiovastuvõtjaga Percy W. Harrayi skeemi järele okstraadist antenniga 1 m a m a a ü h e n d u s e t a Leningradi pikal lainel palju paremini kuulda kui tavalise kõrge antenniga. See okstraadist antenn oli 304 m pikk ja kinnitatud harilikul viisil traatobadustega teivaste külge 0,6 m kõrgusele maapinnast ja läks metsa alt läbi, mis kasvab meie karjakoplis ja sooserval. Peale Leningradi kuulsin veel Helsingit ja mõnda Saksa saatjaama, nii et sõnad olid arusaadavad. Lahiti ei kuulnud, arvatavasti sellepärast et sarnase seade häälestus ei ulatunud nii pika laineni.

Peale selle panin ma veel tähele, et nimetatud 304 meetri pikkusel antennil ei olnud vastuvõtt igal kohal ühesugune, vaid otstel oli kuulda tugevasti, kuna keskel oli umbes 15 meetri pikkune vaikuse piirkond, kus mitte midagi ei kuulnud, ka siis mitte, kui katsetasin maahendust andes. Siit selgub huvitav pilt lainete levimisest, mis on sarnane magneediväljadele magneediraua otstel. Kas see aga täpselt magneediväljadele sarnaneb, on veel küsimus, sest võib olla, on midagi ühist sarnaste nähtustega, mis ilmuvad elektri läbitumisel katoodtorust, — või ehk on raadiolainete levimine metallesemetes Chladny laine sarnane — nagu helilained. Selle selgituseks oleks huvitav eriteadlaste seletusi kuulda.

Julius Takjas.

Pikaristil 23. VI 1933.

Daani lühilaine jaam. Londoni katsejaama kaebusel, mis töötab lainel 31 m, muutis Daani oma lühilaine 31.50 m-lt 49.50 m-ile, mis eriti rahuldab Islandit, kuna seal 49 m on tunduvalt paremini kuulda.

Ravagi raadioülekanded Ameerikase seisma. Teatavasti hakkas Ravag tänavu kevadel Ameerika ringhäälingupublikule üle andma Viini muusikat, mis sündis lühilainel üle Zeeseni lühilainesaatja. Need saatet on nüüd pandud seisma, kuna kulud osutusid liiga suureks.

Ringhääling töövahetatuse teenistuses. Poola tööminister pidas hiljuti tähelepanuäratava kõne, milles ta muuseas nõudis, et ka Poola ringhääling asuks tööhoolekande teenistusse. Minister arvas, et ringhääling vähimalt kolm korda nädalas peaks sisse seadma nn. töötunnid. Nende kolme tunni vältel peaks muu seas ka teatatama vabust kohist ja võimalikest tööväljavaatest. Endast-mõista pidavat selle eest hoolitsema, et kõigis Poola 50 tööbüroos seataks sisse valjuhääldajad, nii et töötud, kes suurema osa oma päevajast neis viidavad, kohe saaksid kuulda tööpakkumisi.

Palestiinas valmib lühilainejaam. Palestiina sionistiik ühing lõpetab praegu oma lühilainejaama ehitust, mille lainepikkus oleks umbes 50 m. See jaam annaks peaaesjalikult üle Jeruusalemma saatjaama kava.

Traadita jaam stratosfääril. Saksa insener Hanns Mendelssohn teatab automaatselt töötavast lühilainesaatjast, mis pole suurem kui sigarikarp ja kaalub vaid mõnisada grammi. See lühilainesaatja saadetakse õhupallil umbes 20 m kõrgusele. Oma lühikese lennukestvuse ajal teatab ta lakkamatult traaditult temperatuuri võnked ja kõrgusemõõdud. Teatud kõrgusel lõhkeb pall ja ta külge kinnitatud instrument laskub langevarju abil tasaselt maa peale. Jaama ulatuskaugus küündib 60 km-ile, on seega praktilisest seisukohast suure tähtsusega.

Väljaandja: Üleriikline Eesti Raadioühing

Vastutav toimetaja: Dr. H. Mäe

RAADIO, ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HÄALEKANDJA ★ Toimetuse ja talituse aadress: TALLINN, Narva mnt. 27, telef. ETK 32. Avatud kella 11—1 ★ Tellimishind: aastas 4.50, 6 kuud 2.40, 3 kuud 1.20 ja 1 kuu 0.40 kr. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ★ Kuulutuste hinnad: 60, 80 ja 90 kr. lk. Kuulutusi võetakse vastu talituses

Üksiknumbri hind 10 senti